

Korošec.

Izhaja vsako drugo soboto

v Kranju (tiska Iv. Pr. Lampret; izdaja konsorcij „Gorenjca“; odgovorni urednik Lavoslav Mikus).

Velja za celo leto 4 K in se plačujejo naročnina in inserati naprej. Vsi rokopisi, pisma in druga pošiljatve naj se pošiljajo na uredništvo in upravnništvo „Korošca“ v Kranju. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno petit-vrsto za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vln.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Štev. 28.

V Celovcu, v petek, dne 24. decembra 1909.

Leto II.

Pozor! Ali ste že poslali naročnino? Ako ne, torej storite to takoj. Agitirajte pridno in nam nabirajte novih naročnikov!

Na razpotju.

Božič je prišel, čas veselja in blagospevov sreč, ki je nas spremljala skoz celo leto, in naj je bila še tako nezvesta in omahljiva. Slednji berač pregnan in zavržen v zadnji kotic svetla, najde o božičnih večerih kako kapljo tihe samozadovoljnosti v davno izpiti časi življenja, zaiskri se mu na dnu srca, četudi le za hip iskrica novega upanja. Sladke in miloobje so božične iluzije, jutranja zarja novega življenja in dela. Le mi koroški Slovenci smo tako zapuščeni, tako osamelni in čemerni, da gledamo srepnih oči božiču v oči, kakor da smo že obsejani na smrt.

Glejte v času, ko je Korotan najbolj potreben vzpodbude, so mu začeli zvoniti z mrtvaškimi zvonomi, mrtvaško rakev, ki so jo tesali toliko let, so jo sedaj pokazali umirajočemu narodu, oblekli so se v črne halje slovenskega Jeremije in mu zapeli Miserere baš k novemu letu. Narod pa stoji ob strani in gleda nemo, noče ne zbežati, niti noče v rakev. Top, pretop in prelen je že postal celo za umiranje. On noče miru, njemu se hoče trpljenja in sužnosti.

Dolga desetletja so reševali slovenski Korotan s pobožnimi shodi, rožnimi venci in molitvenimi knjižicami, hodili so ga zdraviti na Višarje, na Brezje in Lurd, dajali so mu draga zdravila partikularistične ekscentričnosti in tu vstane «Mirov» dopisnik v Božiču in anno Domini 1909 ter pokaže velikanški, črn grob, ki so mu ga izkopali. A on, za katerega so ga izkopali, on se trdovratno zoperstavi in noče vanj. One pa, ki ne oblečejo črne halje zastoni, popada začudenje in groza. Ne razumejo ga, kojim je bil vendar celo tisočletje najudanejši sluga, ne vidijo v njegovo dušo, zvezano tisočkrat v mrežo predsodkov otopelo, onemelo.

Da, skozi tisočletja vklenjena sužnja, je psiha koroškega slovenstva, razvalina čepim, čez obraščena s protjem in mahom.

Skozi tisočletje naše ljudstvo ni poznalo drugega dela, ko kmetovati in pomoliti. Takoj po sprejetju krščanstva je prišlo pod tujo nemško oblat, zasušnilo se je svojemu največjemu sovražniku, delalo, trpelo, robotalo in molilo zanj, se ga balo in mu klanjalo do tal. Radovoljno je prepustilo tujcu vse svoje pravice in bilo še srečno, da sme izvrševati tujčeve ukaze.

Drugi narodi so tekmovali za gospodstvo sveta, živeli so v blagostanju in uživali svojo kulturo, koroški Slovenec pa je nosil brez srda in vzdihla suženjski jarem. Brez zastopstva pri nemških mogotcih brez zavednega razumništva, brez plemstva, brez imetja in brez razmaha življenja pijanega veselja, kakor njegovi sosedi, se je pogrezalo vedno globlje v ono duševno vtopelost in brezbriznost, ki mu je postala tekem 30 rodov druga narava. Naš narod je podoba Gašperja Hauserja, zaprtega od zgodnje mladosti do poznih let v ječi, ki je bil in ostal, enkrat osvobojen, nezmožen za življenje, največji trpin in siromak, naš narod je liki oni kaznjenci, ki pridejo po 30 do 40 letni ječi na svobodo, ki jih je strah pred življenjem ter si želijo v ječo nazaj.

Trideset rodov je nosilo suženjski jarem in kaj čuda, da se naš kmet ne zna posluževati pravice. Skozi 40 rodov poveljujejo Nemci nam Slovincem in kaj čuda, da narodi vidijo svoje dosedanje sužnje svobodne.

Na eni strani je vzgojil zgodovinski razvoj skrajni konservatizem in partikularizem, na drugi strani pa skrajni imperijalizem, ki reklamira zase vse svobode, intelektualne in materijalne. Koroški Slovenec je konservativen v misljenju, delovanju, bojazljiv in pokoren pred vsako oblastjo, brezbrizen napram vsakemu napredku, narod flegmatik par excellence.

Skozi tisočletje se mu je pridigovala slepa pokorščina, ponižne pohlevnosti so ga učili, tuji te-

rorizem mu je vtepal bojazljivost tako dolgo, dokler se sužnja ni bralo v očeh, da je v njegovi duši svobodoljubje umrlo.

Petdesetletja že veje svobodenduhskozi pomlajeme rodove novega veka, slovenskih Korotancev pa se je dotaknil le malo in tiste, ki se jih je dotaknil, je ta narod omrzil, zaničeval in sovražil jih je ter jih raje pogljal med tujce, če niso že ubežali sami med nasprotnike. Vsi narodi se ponašajo z novo kulturo, z velikimi pridobitvami prostega duha, in s čim smemo stopiti mi pred svet. Ničesar, prav ničesar ne moremo pokazati. Ko topo nazadnjastvo, hlapčevsko ponižnost in naše slovito geslo: «Vse za vero, dom, cesarja», naš novi očenaš, ki ga molimo pred in po vsakem shodu, kjer kimamo črnim našim govornikom, govorečim z velikim patozom o Lurdu, španski inkviziciji in palestinskem česnu kakor indijski bonci troglavim rogatim bogovom.

«Kako rod za rodom gine, to povest je domovine,» je rekel naš melanholični pesnik in naš narod je res le statistik svojega počasnega razpadanja. Zadnja leta je to postalo celo rodoljubno delo, lotili smo se ga z veliko onemo in v zadnjem «Miru» je prišel neki narodni nadstatistik do žalostnega zaključka, da nas v par desetletjih ne bo več. Dotični gospod statistik bi si bil ta trud lahko prihranil, kajti to nam je povedal pred leti naš najpresvitlejši nadpastir, knezoškoč sam.

Oni svobodni duh je vzbudil narodno idejo. Leta je napravila povsod velikanški prevrat, vzbudila narode k najintenzivnejšemu življenju, poklicala v življenje nebroj novih moči. Narodni apostoli so vzbudili speče ljudstvo k hitrejšemu življenju, veselje do uživanja zemeljske sreče, pridobljene iz globoke reke znoja in truda.

Tudi na slovenskem Koroškem so ostali apostoli in so začeli pridigovati narodu; toda njihova črna suknja je absorbirala vse napredno misljenje, narodnostno idejo so zadušili pa vzdihali po onih časih, ko so zažigali velike kresove na kupih jim neprijetljivih knjig.

kakor njegovi vojščaki, sedel pod vaško lipo, in mu pripelje neko jadikujoče človeče, nerodne hoje, motnih in solznih oči.

«Aga,» ogovori Turčin glavarja, «iskali smo po zakladih in evo ti zaklad, ki smo ga našli!» Poveljnik se namuzne, okolu stoječi Turčini se zakrohota.

«Piskal je na pisčal, pa sem ga vzel s seboj. Pameti mu menda nekaj manjka.»

Res, bil je ta revček vaški bebec Tonej, na katerega so pri splošnem begu vsi pozabili. Ubožec se je ves tresel strahu ter si ogledoval kmalu tega kmalu onega izmed svojih novih gospodarjev, ker, da so zdaj tukaj njegovi gospodarji, ki mu lahko store kaj zelo hudega, to je revček Tonej slutil. In če mu storijo kaj slabega, potem se lahko zgodi, da ne bo pasel več svoje kostanjeve «cikle».

Tako si je domislil revček v svoji pameti in debele solze mu stopijo iz oči.

«Zasto plačeš?» ga ogovori turški aga v hrvaškem jeziku. Bec ga je menda umel, odvrnil mu je:

«Ciklo so mi vzeli, mojo lepo ciklo. Hu, huu!» Ni umel ga natanko turški poveljnik, a spoznal je takoj, da bi mu revček lahko nevede mnogo koristil. Zato ga dalje sprašuje:

«A gdje je ova cikla, kaži mi?»

O to pa je že umel Tonej. Ta dobri mož mu bo gotovo prignal «ciklo» nazaj, treba samo da

PODLISTEK.

Povest iz hudih turških časov.

Spisal Ferdo Plešić.

Dalje.

III.

Med časom, ko je divjal boj krog podklosterškega samostana, zajahala je kmalu ta, kmalu ona turška četa v okolico. V prvi vrsti je bilo treba skrbeti za hrano oblegujočim tovarišem, potem pa je bila tem grabežem nekakšna potreba daviti in pleniti brez kazni.

In tako je o prvem jutranjem svitu prihajalo tudi močno krdelo preko št. Lenarta proti Gropičam. Lepo je sicer bilo gledati v prvih solnčnih žarkih te krepke, bojovite jahače, zarjavelih lic. Raznobojno ohlapno oblačilo se jim je lepo podalo, in visoke rdeče in tudi bele čepice na obratih glavah jim niso pačila obličja. Ali kakšna so bila ta obličja, kakšne so bile njihove roke? Od nočnega požarja povsem okajeni, umazani cestne brozge do kolen in strjene človeške krvi do komolca. In če si oddaleč mislil, da se ti bliža trop junaških jezdecov, si spoznal od blizu, da zreš v okrvavele oči krvnikov. In čudno naključje! Ravno v istih časih, ko so te nečloveške pošasti divjale po naših krajih proti krščanskim ljudem, so ravno krščanski ljudje na Španskem istotako krvavo preganjali njihove sovražnike mohamedanske Maure. Tako je pač na svetu.

Vtopljeni v glasen in razposajen pomenek so prihajali turški jezdec v najbližjo bližino v noči zapuščene vasi. Bilo jih je preko sto dobro obo-roženih korenjakov. Složno so jahali po kameniti in razorani poti na svojih malih, a živih konjih. K visokemu sedlu so imeli privezane bolj ali manj nabasane vreče, tudi razna kurešina in drobnica je opletala konjem krog suhih beder.

Veseli so bili vojščaki, poznavalo se jim je, da so že v št. Lenartu potegnili krepko iz bokalov. In zakaj bi tudi ne? Koran, mohamedanec sveta knjiga, prepoveduje sicer vinopitje, ali o Koroškem ni črke v njej. In zastoni je o! tudi bil seveda. Da, toliko ga je bilo, da se pipe pustili kar odprte, da se je hladna pijača raztekla po tleh. Zdaj je bilo marsikomu žal zato pri misli, da nazaj grede ne bo več tako lepega odmora.

Prejezdijo slednji parobek in zagledajo Gropiče in vasice, ki se vrste še dalje proti vzhodu. Kot bi trenil potegnejo krive sablje iz nožnic in z divjim krikom se zaženo do gropiskega potoka in preko mosta v vas do stoletne lipe sredi vasi. Votel odmev je bil edini odgovor. Hsna vrata so bila na stečaj odprta, kakor da bi vabila neljube goste v svojo notranjščino. Turki so se tudi kmalu prepričali, da v njih ni mnogo, kar bi se dalo s pridom pobrati. To jih je raztogotilo in že so mislili zapaliti vso vas, kar se pripeti nekaj izvanrednega.

Bradat Turčin se pokaže pred svojim poglavarjem, ki je lepše opravljen, a še bolj okrvavljen

Govorili so desetletja in naposled srečno skovali nek rahitičen aforizem, ki se zove tako nekako, da bodo koroški Slovinci le tako dolgo Slovenci, dokler ostanejo verni katoličani. Ne dosti, da je slovenski kmet po tisočletnem suženstvu in radi svoje obrti že rojen konservativec, on mora sedaj razen v cerkev iti poslušat še pridige po 3 ali 4 ure daleč na shode, zborovanja in k oficialnim kimanjem.

«Naši sovražniki, Nemci, liberalci in svobodnjaki, zatirajo našo vero, ne hodijo v cerkev, ne romajo na božja pota; varujmo se jih in molimo zanje.»

«Naši sovražniki Nemci naš silijo v šole, vtepajo našim ljudem nepotrebne stvari v glavo; zahtevajmo skrajšanje teh neznosnih šolskih let in molimo Boga, da nam pomore.»

«Med mladino se je jel širiti nek strupen, nov duh; nočejo več poznati stare pokorščine, ne spoštovanja pred duhovnikom; dajmo jim katehete, dekleta pa vpisujmo v Marijine družbe in zveličan bode naš narod.»

«Kranjski Slovenci so jeli liberaliti, varujmo se jih in ostanimo lepo doma pri peči narodne brezbriznosti.»

«Rdečkarji širijo krive nauke in sejejo ljuliko med slovensko pšenico, zbirajmo slovensko pšenico v kršč. socialna društva in naučimo naše fante pokorščine napram tujemu tovarnarju.»

«Naše šole nazadujejo; dajmo jim več krščanskega nauka, katehetom večje moči in mladina, naša bodočnost, je naša.»

«Da damo duška našemu navdušenju, pošljimo udanostno izjavo Sv. Očetu in Njegovemu Veličanstvu in jima sporočimo, da smo veseli, zadovoljni in srečni. Amen.»

Ta litanija se moli na vseh slovenskih narodnih shodih na Koroškem in kdor pridobi pri tem poslu toliko prakse, da zna vse lepo po vrsti, sme pričakovati lavorjev venec za svoje zasluge.

Narodnost je bila torej 9999. skrb, «vera, ponižnost in zlahtnost srca» pa alfa in omega naše narodne probuje.

In slednjič, seveda pozno, zelo pozno, so izprevideli, da je bilo vse njihovo delo zastoj. Slovenski Rož, pravijo, da je mrtev; spisali so slovenskim Rožanom smatno obsodbo in sedaj jo javno kažejo svetu. Je to čudna logika!

Liberalci bodo uničili slovenski Korotan, so vpili, sedaj pa se trkajo na prsi in vzdihujejo: «Nostra maxima culpa». Vidi jo nas, slovenske liberalce, vidi jo naše vztrajno delo, svobodni duh, ki pomlaja naše ljudstvo, vidi jo neizprosno krepko naše narodno volje, mišljenja in lepe sadove našega dela — in strah jih je. Vzbudila se je vest, ki grize.

Nikoli in nikjer nam Nemci ne bodo dovoljno dali, kar nam gre, če si ne bomo vzeli sami. Le toliko bomo imeli slovenski Korotanci svobode, kolikor si jo bomo sami vzeli, toliko moči, kolikor si je bomo sami prilastili. Dokler pa

pove in pokaže, kam so jo skrili. Kam so jo skrili? V gropiški graben gotovo.

Nasmehne se revček in pokima poveljniku. «V gropiskem grabnu je, kar za menoj pridite.»

In krenil je bebec ob gropiskem potoku navzgor, in krenili so Turki z orožjem v roki za njim. In peljal jih je vaški bebec skozi goščavo proti gropiskemu grabnu ter je s tem nevede in nehote postal izdajica skrivališča svojih rojakov.

Turki so stopali vedno opreznije, večinoma so razjahali s konj. Poželjivost po plenu jim je bila brati iz divjih pogledov. Prišli so tako iz goščave do male planote, kjer danes stoji par bornih koč. Za hip je bilo treba prekorčiti jaso. To je bilo turškemu krdelu nevšečno. A šli so urno dalje.

V trenutku prereže tišino oster brlzig z visine.

Straža na skali je zapazila bližajočo se nevarnost. Za skalo pa je v istem hipu vstalo kakih petindvajset korenjakov, kovači in drvarji ter nekaj mladeničev iz vasi. Složno so prijeli za orožje, za kladiva, sekire in kose. Danes je mirovalo prerekanje, danes so bili vsi ene misli.

Stari kovač Matija si je zavihal rokave čez silne roke ter se obrnil proti mladeničem:

«Fantje, kaj ste tako bledi? Smrtna ura je huda ura, a kratka ura,» je dejal resno. Potem pa je pljunil v roke ter prijel za težko kladivo, se nasmehljaj in dejal: «Prvega pasjeglavca, ki pride sora gor, zabijem v zemljo.»

Dalje prih.

bode taval naš kmet po črnih labirintih ponižnega hlapčevstva, je zastoj pričakovati, «da nam bodo vremena se zjasnila». Le napreden človek si vzame toliko dovoljene brezobzirnosti napram sebi in tujemu našemu uradništvu, ki je po postavi le naše plačano služništvo, da si nam prilasti uzakonjene svobode in pravice.

Kaj nam pomaga tisoč legend o slovenskem vstojenju koroških vojvod in enakih stvari, če je pa duh top, gluh in pa nesposoben za zdravo mišljenje?!

Le izobrazba, izobrazba v najširšem pomenu bode rešila koroško Slovenstvo. Moderne ljudske izobrazbe pa si ne moremo misliti brez svobodoljubnega naprednega mišljenja. Kjerkoli živi ljudstvo v enakih razmerah in v taki nevednosti, kakor dosedaj koroški kmet, zastoj iščemo napredka, svobode in blagostanja. Gotovo je pa tudi, da dosednji voditelji našega ljudstva principijelno nočejo in se tudi po poklicu ne morejo odreči starih, nazadnjaških principov narodne vzgoje. Zato se moramo tako dolgo, dokler si ne priborimo slovenskih šol, izobraževati sami. Mi moramo iti s tokom časa, izkoriščati pridobitve drugih, ako nočemo v jamo, ki jo vidi «Mirov» dopisnik. Mi smo začeli naše izobraževalno delo v naprednem duhu, je bodemo krepko nadaljevali, odločno in brezobzirno na levo in desno. Duhovi se morajo ločiti. Naš list je bil vedno zvest tem svojim principom in zbiral okoli sebe četudi malo, a krepko četo novih narodnih bojnikov.

Naša politika je dospela do razpotja. Na levo črni grob, na desno pot v svobodnejšo bodočnost. Kdor ni z nami, je proti nam in kdor ne zbira, ta raztroša.

„Ne bojujemo se proti Nemcem, ampak proti — brezverskim Nemcem!“

(Na shodu kat. pol. druš. dne 15. grudnia 1909.)

Pomenljive besede to! Vendar se je povedala enkrat britka resnica, resnica, ki se vedno zamolči in taji. Komur se sedaj še ne odprejo oči in ne izprevidi, kam pes tace moli, ta sploh ni vreden, da svet tlači! Ni nam treba več povpraševati po vzrokih nazadovanja in tlačenja Slovencev! Ni se nam treba čuditi, da je tudi Grebinj, domovina slov. poslanca Ellersdorferja šla pri zadnjih volitvah rakom zvižgat. To se nam bo še nekterikrat zgodilo, ako se bodemo samo proti brezverskim Nemci bojevali!

Vprašamo se pa, kdo je te besede izustil? Bil je to monsign. Podgorc, vrl «narodnjak» od glave do pete, ki je govoril kot zastopnik kat. pol. društva. Res imenitno! Ako potem kdo temu narodnjaku očita nenarodnost, pa je takoj cela falanga pokoncu! Kje je zdaj falanga? Kaj rečete na to? Zakaj je «Mir» o tem molčal?

Da se sploh ne sramuje slov. voditelj ob današnjih razmerah kaj takega izustiti, da si upa Nemce pardonirati. Ko bi Nemci kožo čez nas vlekli, bi ga monsign. Podgorc še pridigal, naj se nikar ne branimo, ker to niso brezverski Nemci. Slovenec, ki prizanaša se sedaj Nemcem, bodisi potem vernim ali brezvernim — kajti Nemec je Nemec, če potem rožni venec moli ali pa ne — ta ni vreden, da se za takega izda. Sploh pa je škoda papirja, na katerega se mora tako nesramna politika zabeležiti!

G. monsign. Podgorc, naj bi raje šel svojega brata, ki je strasten nemškutar, preobračat, kakor pa da po shodih kvasi take neumnosti.

Šolske stvari.

Postopanje deželnega šolskega sveta. Kot suplentinja je bila imenovana za St. Miklavž pri Dravi učiteljica K. Vertot. Od te učiteljice so se pripovedovale razne «zanimiye dogodbe», ki so v protislovju s § 54. drž. šol. zakona. Da morajo biti tudi deželnemu šolskemu svetu znane, ne dvomimo. Naša stvar sicer ni poizvedovati o resnici teh dogodbic, toda vsekako mora biti vendarle nekaj res na tem, kajti deželni šolski svet si ne upa učiteljice namestiti drugače nego kot pomožno učiteljico (Blače) in pa kot suplentinjo. To zopet nov dokaz pravičnosti deželnega šolskega sveta. Nameščajo se rajše take učiteljice, samo da le niso Slovenke! Pošten Slovenec mora pa stradati! Slovenske poslance opozarjamo zopet na to, da deželni šolski svet ne mara namestiti slovenskih

abiturijentov! Vaša dolžnost je, da se potegnete za nje!

Dopisi.

Klančec. Posestnik prave slovenske hiše, z imenom Ferma, je posekal šrot lesa. Da bi gozd zopet zarastel, nasadil je smerekove sadike. A kaj se je zgodilo. Našel se je človek, ki mu je vse te male nasajene smrekice ven poruval. Hudobnež! Naj bi ga roka pravice kmalu potipala.

Velikovec. (Hvaležnost.) Kolikega pomena je «Narodna šola» za Velikovec, kakor ves velikovski okraj, ve vsak Slovenec. Samo to je treba pribiti, da se velikovski Slovenci prav malo hvaležne skazejo, kajti niti v «Narodnem domu» se poleg vžigalic «za obmejne Slovence» ne trpe te družbe sv. Cirila in Metoda. Žalostno, resnično, a «zdašnjemu času» primerno!

Velikovec. (Narodni dom.) Išče se najemnik za «Narodni dom». Zahteva pa se od najemnika samo znanje slovensčine. Mišljenja je seveda lahko tudi drugega, tako da bo «Narodni dom» zopet bolj nemški nego druge gostilne.

Brnca. (Nemška omika na Koroškem.) Lepa Koroška, znana celemu svetu s svojimi naravnimi krasotami, ta krasni kraj bo postal ali je že dežela narodnih pobojev, prizorišče najljutejšega zatiranja Slovencev. — Z vsimi silami, katere imajo Nemci na razpolago, so udarili v zadnjem času po slovenskem življu. — V slovenski vasi Braca pri Beljaku, kjer se nahaja jako zavedno prebivalstvo, so si sezidali Slovenci, oziroma tamonjske tamburško društvo «Dobrač» svoj lastni dom, kjer bi se v primernih časih navduševali za slovensko stvar in se tuintam tudi pošteno po stari slovenski navadi zabavali. — V nedeljo, dne 14. m. m. so hoteli otvoriti majhno, a jako lepe hišico, toda niso vedeli, da po najnovejšem naklepu c. kr. nemških uradnikov Slovenec na lastni zemlji ne sme več govoriti v svoji materinščini in se ne sme več veseliti, ker se to od slovenskega ljudstva plačanim c. kr. uradnikom ne dopade. Nemški časopisi so pozivljali svoje privržence že cel teden, naj gredo in razbijejo slovensko družbo, lepaki po mestu v Beljaku so spodbujali nemško fakirajo, naj gre vse, kar nemško leze, v nedeljo v Brnco razbijat. In sadovi hujaskanja niso izostali; cela tropa pijanih barab (bilo jih je kakih 200) se je privlekla v mirno slovensko vas razbijat in pobijati uboge Slovence, na čelu jim c. kr. uradniki. — Mirni slovenski vaščani, ki so navajeni občevati z ljudmi in ne z živino, so bili nad krasno omiko c. kr. uradnikov kar očarani. Stare mamice so pravile: takega tuljenja še nismo doživele, tako svinjskih ljudi še nikdar videle (gospoda Bienenrth in Wrba lepe uradnike imata!) — S studom so se obračali Slovenci od teh kulturonoscev in z veseljem beležimo, da smo pridobili s tem satanskim napadom marsikaterega omahljivca. Nova narodna postojanka se je kljub temu blagoslovila, napovedana slavnost se je vršila v senci bajonetov. Na prigovarjanje vladnega komisarja, naj se slavnost ne vrši in naj se ljudstvo razide, so padale iz kmetijskih ust jako trpke besede, kakršnih gospoda, vajena slovenskega hlapčevanja, gotovo ni pričakovala. Kmetje in kmetice so odločno zahtevali: zborovati se mora, nemških od nas plačanih uradnikov se pa že ne bodemo bali. — Kje na celum svetu smejo voditi c. kr. državni uradniki pijane druhalne pretepe in pobijanje ljudstva in če je to tudi slučajno slovensko? Gospode državne poslance prosimo, da povedo na Dunaju, kake sadove rodi sedanji sistem. Naj nam vlada kar odkritosrečno pove, da so nastavljeni nemški c. kr. uradniki samo za pretepanje, potem si bodemo pa brez Dunaja pomagali sami, če bo gospodi na Dunaju potem prav ali ne.

Pilberk. (Narodnost.) Tukajšnji Slovenci niti toliko narodne zavesti nimajo, da bi obiskovali Narodni dom. Obžalovanja vredno je, da se shaja slov. klub v — nemški gostilni! Čemu je potem Narodni dom! Saj ga vendar ne rabimo!

Smihel pri Pilberku. (Igra.) Tukajšnje izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 26. t. m. dve igri. Nastopil bode tudi pevski zbor in tamburasi.

Ruda. V tukajšnji občini se vršijo volitve v pondeljek, dne 27. grudnia 1909. Menda ne bodo tako slabo izpadle nego v Grebaju.

Borovlje. Telovadno društvo «Sokol» ima javno čitalnico v Wundrovi hiši. To je naše «priatelj grozno srbelo; ker niso hoteli zaostati, so pa oni tudi napravili «Lesehalle» za «Lehrbuben». Vse, ki znajo slovensko brati, vabimo, da se prav pridno poslužujejo naše čitalnice. Knjige izposojujemo tudi na dom proti zelo nizki odškodnini.

Dobrava. Mi Dobravčanje moramo ravno tako in ravno toliko davkov in občinskih doklad plačevati kakor Borovljanci. Našemu županu pa menda cela Dobrava leži v želodcu, zavoljo tega ne da napraviti na Dobravi električnih svetilk. Tudi to ni prav, da sneg ne da pravočasno skidati raz pota, tako da se mora po tri dni v snegu gaziti; v Borovljah pa imajo vse lepo pospravljeno. Bomo morali torej v prihodnje enega takega izvoliti v občinski odbor, ki bo skrbel za Dobravo, ne pa za frak in jopo.

Sele. Forštnarji našim ljudem radi znanega Schmiedhoferja se vedno ne dajo pokoja. To je res že malo preveč. Če kak boren delavec ustrelil kakega zajčka, tedaj je vse pokoncu; če pa divjačina popase celo deteljo, tedaj se pa zato nikdo ne zmeni.

Koženavra. V Goričah je prešla gostilna »pri Štajnarju« v roke nekega Kašparja. Zraven pa ima svoje roke tudi znani Rieger iz Borovelj. Hoče menda svojo »maunco« imeti bližje, ker se v Trzinu ne upa.

Brodi pod Ljubeljem. (Nesreča.) Neki delavec je nakladal panje na sani. Pri tem pa se je izpodtaknil in prišel ravno pod panje, ki so nesrečnega tako stlačili, da je na mestu mrtev obležal.

Spodnji Rož. Neki slovenski list je prinesel veliko jeremiado o položaju Slovencev v Rožu, oziroma o veliki nevarnosti podrobnega narodnega delovanja naših nasprotnikov. V resnici je narodnost v Rožu v nevarnosti. To pa naj bi si zapomnili gospodje okoli omenjenega lista, ki se piplejo vedno kaj za vero, kakor bi bila ta v nevarnosti, katerim pa so gotova narodna društva trn v peti, akoravno delujejo tam, kjer je nevarnost za našo narodnost največja.

Borovlje. (Ochs, Strein, Bängl, Jaklič.) Dandanes gotovo ni več človeka, ki bi hotel s pestjo, s palico in z rovtarskim zmerjanjem učencem utepsti v glavo to, kar se morajo naučiti. Samo dva možakarja menda še mislita, da je zmerjanje najboljšo sredstvo pri pouku. En izmed teh dveh je Strein; tega človeka baje »ta črni« na Nizjem Avstrijskem niso mogli rabiti, za nas mora pa seveda dober biti. Seveda, za Borovlje je vsak dober, da je le hud nemški nacijonalec; in če bi prišel kak cigan in rekel: »I bin a deutschnationaler Zigeuner«, bi ga tudi radi sprejeli, domačini pa morajo iti s trebuhom za kruhom, samo zavoljo tega, ker so Slovenci. Drugi možakar pa je Jaklič. Ta poučuje v nedeljski šoli puškarke vajence. Med temi so seveda tudi taki, ki se besede ne znajo nemško. To pa našega Jakliča silno jezi in se dela, kakor bi slovensko ne znal. Zraven pa vsi vedo, da je Kočevar! Sicer pa Jakliču povemo, da ga mi mojstri plačamo. Ako mu učenci niso po volji, naj pa pusti, nam ne bo žal. Če se rojen Nemec učitelj Glaser, potrudil, da more poučevati slovenske puškarke vajence, bi se tudi Jaklič lahko.

Celovec. Nek Italijan, ki je slišal, kaj se godi na celovškem kolodvoru, je sklenil: »E, pokazimo tem Nemcem, da se jim ne damo. Zahteval bom listek slovensko.« — Kar se je odločil, to je tudi storil. Peljati se je hotel do Žihpolj. To ime pa Italijan presneto težko izgovori. Pride k blagajni in reče: »Sipol.« Uradnik pa ga vpraša: »Warum denn nicht Nordpol?« Ali odločen Italijan se ne pusti ustrašiti in še bolj odločno reče: »Cosa vol Nordpol? Sipol.« — In res, dobil je listek do Žihpolj.

St. Rupert pri Celovcu. Mrtvega so našli v St. Rupertu pri Celovcu v soboto 54 let starega dninarja Jakoba Balanda na potu proti Satnici. Mrtvec je bil gotovo pijan, pa je padel v Satnico, ki teče iz Vrbskega jezera, iz katere se je še izkobil, potem pa se preveč utrujen na kupu gramoza zaspal. Možak je na cesti zmrznil.

Beljak. Pri delu se je ponesrečil v tvornici za stroje v Beljaku v soboto delavec Vencesla Watzl. Ob dveh popoldne je hotel napraviti za delo transmijski jermen, pri tem mu je pa potegnilo roko med kolo za jermen in med vreteno, da so se mu potrgale kite na desni roki in da mu je razdvojilo sklep. Že ponovno so opozarjali delavci na ta nedostatek pri stroju, a vse ni nič pomagalo. Sedaj je plačal ta 24 leten fant s svojimi zdravjem to zanikrnost.

Grebilj. Pri občinskih volitvah so Slovenci propadli na celi črti. Edino deželni poslanec Elledorfer je še ostal v odboru.

St. Martin pri Celovcu. Pri občinskih volitvah pri nas so zmagali nemški nacijonanci.

St. Vid ob Glini. Tako je prav? Občinski zastop v St. Vidu ob Glini je sklenil: Gramofoni, električni glasovirji in enaki mučilni instrumenti smeje igrati samo do 8. uri zvečer, od 8. do 11. pa samo pri zaprtih durih in oknih. Kar je pa slednjič dalje, je igra sploh prepovedana. Nadalje opozarja dotični odlok gostilničarje in prireditelje, da je šolskim otrokom prisostvovanje pri javnih plesih prepovedano. To je pač hvalevreden sklep in krasno bi se obnesel tudi drugod.

Spodnji Dravograd. Truplo so našli. Na cesti v Spodnji Dravograd so našli iz Guštanja grede blizu gostilne Bladnig 15. t. m. mrtvo truplo prevzlikarja Filipa Sušnika iz Meže. Mrtvec je imel na glavi več ran, na nogah pa nič čevljev. Ni izključeno, da ga je kdo umoril z roparskim namenom, tembolj ker so smatrali Sušnika bogatim možem. Sušnik je bil 84 let star in je odšel 9. t. m. na pot v Slovenjgradec, da obišče sorodnike.

Celovec. (S kolodvora.) Ta kolodvor je že svetovno znan zaradi škandaloznih dogodkov. Ena gospodična tam daje na slovensko zahtevo listke, dočim so druge do skrajnosti zagrizene. Zgodil se je zadnjič tale dogodek: Miren Slovenec zahteva v svojem jeziku listek. Blagajničarka pravi, da ne razume. Slovenec, kateremu se je hudo mudilo in je gospodični verjel, da ne razume, pove ime postaje nemško. A sedaj pa ona notri spusti lamentacijo in začne vpiti, da

provocira, da mora nemško govoriti, da je to predrznost i. t. d. i. t. d. Kakor že to znajo. Zapolutnila je okence in sploh ni hotela dati listka. — Tako je torej! Zaveden Slovenec reče: Prav se mu je zgodilo. Če bi bil ostal pri slovenščini, bi se mu tudi hujše ne godilo. Trezne ljudi pa vprašamo: Kdo razgraja, kdo izziva, kdo dela hrup? Ali c. kr. uradnica, ali pa miren, le preveč ustrezljiv Slovenec? Kje je pravica in kje krivica? Vsakdo menda izprevidi, da ustrežljivost tu nima mesta.

Goriče pri Borovljah. (Tujci.) Malokaj veselega prihaja iz Stoka, odkar je prodal to svoje posestvo grof Kristalnik. Razprostirajo se tam tujci, ki se kot upravitelji nosijo na tuje stroške tako visoko in se šopirijo tako mogočno, kakor bi imeli cel svet pod svojo komando. Ljudje pa imajo zaradi tega pred njimi tudi rešpekt, saj velja pri nas samo tisti kaj, kdor se najbolj napihuje, posebno še, če je tujec. Njih beseda »posebno v odločilnih trenotkih« vse zaleže, kakor so pokazale zadnje občinske volitve. To je vendar zadeva, ki briga samo domačine, tujce pa le toliko, kolikor je njim na korist, domačin pa na škodo. Ali pri nas je že tako: Škodljivca spoznamo šele, ko je nam pokazal svoje rozičke, tedaj pa je navadno že prepozno. Kaj je vendar na tej gospodi v Stoku? Ali nam ona kaj koristi? Kdo jemlje kmetom in posestnikom pašo v Dobravi? Ali dajo domačinom kaj zaslужka? Kaj še! Iz rodne kraja bi jih najraje pregnali s trebuhom za kruhom. Voigt ima tu mnogo konj. Slamo pa in druge potrebščine za nje naroča po železnici in ne od domačinov. In tako delajo pri vsaki priliki dosledno, da ne dajo niti najmanjšega zaslужka domačemu ljudstvu. Kako se pač ta gospoda smeji vsem okoličanom v pest; vsi gledajo na njo kot na malega boga, a vendar jim pri vsaki priliki pokaže — figo. Seveda je to mogoče le, dokler je ljudstvo tako hlapčevsko ponižno. Na noge vendar! Naj misli vsak: Kakor ti meni, tako jaz tebi. In glavo pokoncu.

Svetovna politika.

Državni zbor. Sedanje zasedanje državnega zbora je polno senzacij. Najprej se je komaj posrečilo zadušiti obstrukcijo. Komaj pa se je začelo redno delovanje, že so začeli Rusini z obstrukcijo in pridružila se jim je tudi »Slovenska Enota«. Delavne stranke so na to sklenile, da naj seja traja brez odmora. Kar naenkrat pa stavi dr. Krek, torej član stranke, ki je sama obstruirala, predlog, naj se uveljavi zakon, ki bo dal predsedniku moč, udusiti vsako obstrukcijo. Predlog je bil sprejet in 86 ur trajajoča seja se je zaključila. V tork in sredo pa je rešil parlament trgovsko-poblastilni zakon, načrt za pospeševanje živinoreje, zakona za trgovske pomočnike in pomožne delavce, zakon glede zavarovanja stavbinskih delavcev zoper nezgode, preračunski provizorij, zakon o kontingentanju alkohola, zakon, s katerim se dovoljuje 54 milijonov kredita za povzdigo živinoreje ter poblastilni zakon.

Nov veleizdajniški proces. Na Dunaju se je te dni vršila zanimiva porotna obravnava. Zgodovinarja dr. Friedjunga in list »Reichspost« so tožili poslanci hrvatsko-srbske koalicije. Očitalo se jim je namreč, da so delali na to, da bi se Hrvatska in Bosna odklopili od Avstrije in pridružili Srbiji. Dr. Friedjung je dokazoval, da je videl na »vodilnih mestih« dokumente, ki to potrjujejo. Koj začetkoma se je sumilo, da so bili vsi ti dokumenti, ki so jih imeli »vodilni krogi«, to se pravi zunanje ministrstvo v rokah, ponarejeni in sedaj se je to tudi dokazalo. Preostajalo ni torej nič drugega, kakor podati častno izjavo. Posredoval je pri tem tudi po »višem« naročilu, član gosposke zbornice Bärnreither. Obtoženci so se zadovoljili s tem, da je dr. Friedjung priznal, da so vsi dokumenti ponarejeni. Ves proces je zopet osvetlil način, kako misli naša slavna vlada uveljaviti svoj sistem med Jugoslovani.

Narodne zadeve.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem svojim p. n. naročnikom, dopisnikom in prijateljem lista

uredništvo in upravnništvo
»Koroška«.

Umrli deželni glavar dr. J. Erwein je zapustil koroškemu ubožnemu zakladu 20.000 kron in celovškemu ubožcem 10.000 K.

V katerem jeziku naj se poučuje krščanski nauk? Na 56. zboru nemških katolikov je predaval svetnik deželnega nadsodišča Marko o soli in cerkvi. Zbor je sprejel med drugim sledeče zahteve. »Navsomoč se mora zahtevati, da se poučuje krščanski nauk edino le v maternem jeziku, ker se drugače ne doseže uspeha. Če bi se pa v kršč. nauku ne doseglo uspeha, bi bilo to slabo za vero in za nramnost. Tedaj bi se tudi ne vzgojili dobri člani cerkve in ne dobri člani države.«

»Koroška«. Med knjigami »Matice Slovenske« za takoče leto izide ilustriran opis Koroške (zemljepisni del) iz peresa prof. dr. M. Potočnika. Knjigi bo pridejan jezikovni zemljevid Koroške, ki ga je na podlagi lastnih študij in direktnih opazovanj sestavil g. pisatelj sam. Korošci, pristopajte k »Matici Slovenski« (4 K) v Ljubljani.

Jugoslov. medicinsko društvo v Gradcu. Z namenom, da se čim bolje pripravijo za vzvišeni zdravniški poklic, poklic delikatem, pa tudi poln odgovornosti ter da kot vestni in pripravljeni zdravniki služijo svojemu narodu, so si jugoslovanski medicinci v Gradcu osmovali svoje društvo, ki se je na I. rednem občnem zboru takole konstituiralo: Predsednik med. dr. phil. Mikuličič, podpredsednik med. Torodovič, blagajnika: med. Pasini in Volavšek, tajnika: med. Sekulič in Šlander, kajizničarja: med. Teodosijević in Heinz, gospodar med. Atanasoff, revizorji: med. Vesič, Borič, Barbot, Anger, Zorjan in Primšar. Nabavljajočo obširnejšo medicinsko literaturo, strokovne časopise in medicinska učila, so jugoslovanski medicinci prepričani, da se pravim potom približujejo svojemu cilju. V svesti so si, da mora biti praktična medicina pristopna tudi širšim slojem, so pripravljene delovati tudi na tem polju. Društveni obstanek, združen z velikimi materijelnimi izdatki, je odvisen mnogo od jugoslovanskih rodoljubov, ki morajo podpirati društvo kot izvanredni, dobrotni, podporni in ustanovni člani. Ostavljajoči trajen spomin svojega rodoljuba, bi oni materijelno pomagali izpopolnjevanje medicinske mladine na korist in blagor svojega naroda. Jugoslovansko medicinsko društvo torej ni važen pojav samo radi solidarnosti starih bratskih narodov, nego je najjasnejši dokaz njihovega skupnega interesa in njihove kulturne zveze. Kajti gotovo je, da je kulturna vzajemnost južnih Slovanov najmočnejša in najsigurnejša podlaga za boljšo bodočnost. Vsak po svojih močeh podpirajmo torej delo Jugoslovancev, ker bode gotovo imelo lep uspeh! Pomagajmo medicinski omladini, ker s tem koristimo svojemu narodu!

Imáte li bolečine? Revmatizem, protin, glavobol, zobobol? Ali ste po prepihu ali prehlajenju oboleli? Poskusite vendar bolečine olajšujoči, zdravilni in okrepečajoči Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid«. Vistini je dober. To ni le reklama! Ducat za poskušnjo 5 kron franko. Izdelovatelj le lekarnar Feller v Stubici, Elsin trg št. 257 (Hrvaško).

Gospodarska vprašanja.

Novi tarif stopi v veljavo s 1. januarjem skoraj na vseh avstroogrskih železnicah. To zvišanje pa bo pri posameznih železniških upravah različno. Nas zanimajo najbolj bodoči tarifi na c. kr. državni železnici, oziroma razlika, ki nastane med starim in novim tarifom. Predvsem je povdarjati, da je pri starem tarifu služila pri izračunavanju kot podlaga mirijametska cena od 10 do 10 km, vsled česar se je morala plačati za 11 km dolgo vožnjo ista pristojbina kot za 20 km dolgo, za 91 km ista kot za 100 km. Pri novem tarifu so se tozadevne želje občinstva v toliko upoštevale, da se je izračunala vozninska pristojbina od 6 do 209 km za vsak kilometer posebej. Gotovo je, da je zvišanje tarifov za trgovino in industrijo velike važnosti, in posledice tega zvišanja, ki se stopnjuje do 50%, se bodo videle šele tekom časa. Ker je bil vsakdo mnenja, da dobimo novi tarif že s 1. oktobrom, so imele železnice v mesecih juni, juli in avgust s prevažanjem silno mnogo opraviti, kajti vse je hotelo kolikor mogoče najbolj izkoristiti sedanje nizke tarife. V zadnjem trenutku pa se je izvedelo, da stopi novi tarif v veljavo šele s 1. januarjem 1910, in sedaj je seveda vsakemu na tem, da porabi ta kratek čas, ko še velja stari vozninski stavek. Vsled tega je nastalo že sedaj po vseh železnicah silno pomanjkanje vagonov, ki pa postane proti koncu leta še večje. Postajna pristojbina iz leta 1907 preneha s 1. januarjem in bo v prihodnje vračunana že v zvišani manipulacijski pristojbini.

Saniranje (ozdravljenje) deželnih denarnih razmer na troške kmeta in delavca.

Deželam gre vedno slabše. Deloma vsled splošnega položaja, deloma pa vsled nepremišljenosti deželnih odborov so zašle dežele, tako recimo tudi naša Koroška, globoko v dolgo. Zato so se začele dežele z državo pogajati, kako bi jim ona pomagala s tem, pa jim popusti del svojih do-

hodkov. Pa kaj jim bo prepustila, ko pa sama komaj zmaguje svoje stroške?! Razumljivo je torej, da, če huče država deželam pomagati, si mora sama iskati novih dohodkov. In to misli naša ljuba vlada najsrečnejše rešiti na ta način, da maloži nov davek na rame kmetu in delavcu. Kajpak! Saj itak predobro živita, gospodje na Dunaju pa so taki siromaki, da kar umirajo — od dolgega časa. Pa šalo na stran! Zvišanje davka na pivo in davke na žganje — to bo po mislih vlade ono čarobno sredstvo, s katerim bo dežele reševala. Poglejmo si torej to nekoliko!

Zvišanje davka na pivo.

Na Bavarskem n. pr. plačujejo za 1 liter piva povprečne kakovosti poprečno 3.33 vin., na Virtemberskem 1.84—3.14 vin., na Badenskem 2.12—3.4 vin., na Sev. Nemškem 1.6—2.65 vin., na Angleškem 4.77 vin., na Francoskem 3.2 vin., pri nas na Avstrijskem pa bomo plačevali po novi postavi 9.64 vin. Kdor bo torej tako srečen, da si bo lahko vsak dan privoščil povprečno 1 liter odtočnega piva, bo plačal na leto 41 kron davka na pivo. To je naravnost drzen napad na žepe ubogih ljudi, ki ga morajo kmeti in delavski poslanci odbiti.

S povišanjem davka na pivo ne bodo oskodovali samo pivovarnarji, ampak v prvi vrsti kmetje, dosebno pa naši hmeljarji.

Zvišanje davka na žganje

bi znašalo po yladnem načrtu okroglo 180 milijonov kron, če bi se po uvedanju zvišanega davka za 10% manj žganja prodalo kot doslej. Če bi se prodala tudi v bodoče enaka množina žganja, bi to zneslo 143 milj. kron. Za 34½ milj. kron več dohodkov bi bilo iz tega davka kot doslej, z davkom na pivo skupaj 95½ milijonov kron več.

Pri današnjih razmerah, ko bi se moralo v očigled demokratiziranju državnega življenja s splošno in enako volilno pravico tudi vladi začeti v tem smislu jasni, ima finančni minister drznost, izjaviti v drž. zboru, da se borznih spekulativ ne more bolj obdačiti, ker ne napravijo nič «kšefta». Obdačiti treba torej seveda — male ljudi.

Užitinski davek znesel za to leto 367½ milj. kron, rentni davek 9½ milj. in osebno-dohodninski davek komaj 64½ milj. kron. In kdo v prvi vrsti plačuje užitinski davek? V Avstriji je izmed 27 milj. prebivalcev komaj 3 milj. takih, ki imajo več kot 1200 K (torej nad eksistenčni minimum — najmanjši za življenje potreben dohodek) dohodkov. Torej 90% vseh družin v Avstriji ima manj dohodkov kot 1200 K in vendar to povišanje davka na pivo in žganje.

Kmet, delavec in obrtnik — vam se iznova v prvi vrsti nalaga ta davek. Zato dvignite glas in povejte odločno vladi! Naj plačujejo več davka tisti, ki so tako srečni, da se lahko vozijo v avtomobilih, tisti, ki imajo lepe rente in v svojih blagajnah drage državne papirje!

Raznoterosti.

Advokat — psovka. — Pri neki okrajni sodnji na južnem Českem je tožil neki trgovec z živino nekega posestnika, ker ga je ta zmerjal z «advokatom». Sodnik je skušal stranki poravnati, ali trgovec je rekel: gospod sodnik, vse psovke bi odpustil tožencu, toda te pa ne, da me je imenoval advokata. Sodnik mu je začel razlagati, da to pač ni psovanje, marveč da je še čast zanj, če ga je imenoval advokata, toda trgovec je odvrnil: To mislite vi, gospod sodnik, ali pri nas velja ime advokat za največje razžaljenje. Več prič je to potrdilo, na kar je sodnik obsodil toženca na 20 K globe in v poravnavo stroškov.

Kosmati ljudje. V prvi polovici min. meseca se je vrnil v Nev York znani ameriški potovalec dr. Gail. Prepotoval je 1250 milj. dolg kitajski obmejni zid. Že prej je slišal večkrat razne trditve, da živi v skrajnem severu Kitajske globoko v pogorju rod pritlikavcev, ki hodi nag in je po celem telesu tako gosto obraščen, da se ga sme opravičeno imenovati kosmat rod. Na potovanju je našel razne napise na obmejnem zidu, ki so govorili

o tem rodu. Povpraševal je tudi razne kitajske učenjake, kateri so mu tudi potrdili, da živi ta rod, ter mu opisali približno lego gorovja, kjer bivajo ti pritlikavci. Dolgo jih je iskal, in slednjič res našel. Opisuje jih kot pol metra visoke, precej čokate in močne postave. Žive popolnoma kot živali v gorskih duplinah in luknjah po več skupaj, ter se hranijo s sadjem, koreninami in surovim mesom manjših živali. Ognja ne poznajo, niti nimajo prav nobenega umetnega orodja. Za branitev in napad jim služijo močne drevesne veje in kamenje, katero mečejo po 10 metrov daleč tako natančno, da zadenejo vsako žival. Govorico imajo prav slabo razvito in se poneči celo med seboj težko razumejo, ker jim služi za veliko izrazov mimika obraza in kazanje z rokami, s katerim spremljajo govorico. Hodijo popolnoma nagi, so po vsem telesu gosto poraščeni, ter jako divji, da, prav groznih obrazov. Na rokah in nogah imajo dolge in nevarne ostre nohte. Ljudi ne napadajo in se tudi med seboj jako ljubijo. O teh pritlikavcih poroča kitajska zgodovina, da so bili znani že leta 300 pred Krist. rojstvom.

Repatica Halley. «Vojska, kuga, lakota», drugi zopet «sodnji dan» bodo vpili ljudje, ko se bode prikazala prihodnja vigred veličastna repatica na našem nebu. Ravnoista se je že prikazala leta 1835 in le še malo ljudi se je bo morebiti še spominjalo. Med tem časom je taval daleč izven našega solnčnega sistema. V taki daljavi je bila za nas seveda nevidljiva. Meseca kimovca pa jo je našel prof. Wolf iz Heidelberga na Nemškem. Zvezdoslovci so jo pričakovali in o kateri so tudi izračunali, da se prikaže prihodnja vigred. Meseca kimovca se je približala zemlji za pol milijarde km. Z daljnovidji se še ni dala spoznati, a pustila se je fotografirati. Iz te daljave pa hiti proti zemlji s hitrostjo približno 3 milijone km na dan. Kdaj, da bode najbližje solncu, se še ne ve zdat natančno. Nekateri zvezdoslovci pravijo, da 17. majnika, drugi zopet 8. aprila; zemlji najbližje pride 10. majnika. Tedaj bode repatica potem 16 milijonov km od nas oddaljena. Kadar bode najbližje solncu, se seveda vsled močnih solnčnih žarkov ne bode videla. Pričakovati pa jo smemo za gotovo aprila ali majnika, da se prikaže na zapadnem nebu.

Turške čete so imele ravno kar manevre pri Solunu, toraj na meji proti Grški. To menda nalašč. Med Turško in med Grško namreč ne vlada prijateljstvo. 12 let bo menda od tega, kar so evropske velesile (evropske države) sklenile, da naj se postavi na otoku Kreti poseben kralj, ki bo pa stal še pod grško vlado. Turčija je bila tedaj onemogla in bila je brez vpliva do letos. (Dotlej, da so pregnali Mladoturki prejšnjega sultana, postavili novega in dotlej, da so dobili državo v roke Mladoturki.) Grška je mislila, da si bo ta otok tako počasi prisvojila. Če bi bil ostal na prestolu prejšnji sultan, bi bilo to tudi gotovo šlo, ali sedanja Turčija tega ne pripusti. Sedanja Turčija je hujski ko Grška in morebiti bo v kratkem bolj moderna, kakor pa kaka tako imenovana civilizirana evropska država. Kar odločno je povedala Grški, da Krete ne izpusti in je tudi dejala, da je pripravljena

celo za vojsko proti Grški, če bi ta še hotela kaj več zahtevati na Kreti. Zaradi tega so menda bile vojaške vaje (ali manevri) na grški meji.

Električno železnico mislijo narediti na Triglav. Dva inženjerja že delata priprave.

S kolesom čez Afriko (s Kapa v Kairo) hoče priti neki King iz Williamstowna. Prevozil je že 2057 km. To bi bilo za hoditi že 500 ur in to je približno dva meseca.

Tajče sito. V Berlinu so zaprli igralca Hieberja, ki je doma v Nemškem gracu. Napravil je več goljufij in imel je opraviti z 12 letnimi deklicami.

Millijarda. Millijarda v zlatu bi tehtala 322.580 kg. Če to zlato potegnemo v žico, ovijemo z njo lahko cel svet. Millijarda v srebru bi tehtala 5 milijonov kg. Če bi hoteli naložiti milijardo zlata na železniške vozove, bi izrabili 64 voz, ki bi tvorili približno 400 m dolg vlak. Za milijardo srebra bi izrabili 1000 voz po 5 ton, ki bi zastavili 6 km železniške proge. Ako bi otovorili posameznemu nosaču po 10 kg zlata, bi potrebovali 32 tisoč nosačev, da bi nesli milijardo zlata. — Za milijardo srebra bi pa potrebovali 500.000 nosačev. — Ako bi polagali naše zlatnike drug poleg drugega, bi nastala 1050 km dolga črta, če bi jih pa nalagali drug vrh drugega 33.000 metrov visok stolp.

:: Našim rodbinam priporočamo ::

Kolinsko cikorijo!

Epilepsija.

Kdor trpi na božjasti, krču in drugih nervoznih boleznih, zateva naj knjigo o tem.

52-42 Dobi jo zastoj in poštnine prosto v 10
Labudovi lekarni, Frankobrod o. M.
(Privil. Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.).

Varstvena znamka:
„SIDRO“.

Sinement Capsici comp.

nadomestek za 29

sidrov - pain - expeller

je vobče priznan kot **izvratno, bolečine tolažeče in odvajalno vmetenje** pri prehlajenju i. t. d. Dobi se ga v vseh lekarnah za 80 v, K 1.40 in 2 K. Pri nakupu tega povsod priljubljenega domačega zdravila, naj se vzame le izvirne steklenice in skatije z našo varstveno znamko „sidro“, kajti potem je gotovo, da se je dobil izvirni izdelek.

Dr. Richterja lekarna pri „zlatem levu“

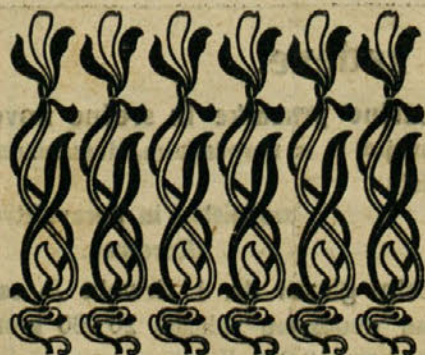
v Pragi

Elizabetna ulica št. 5, nova.

Razpošiljatev vsak dan.

Vina

štajerska, dolenska,
goriška, vipavska,
istrijska, dalmatinska,
jamčeno pristna

ponuja po skrajno nizkih cenah

zadruga

Agro-Merkur

r. z. z o. z. v Ljubljani.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 3.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4½%

od dne vloge do dneva vzdiga.

== Kolodvorska cesta št. 27. ==

Zamenjava in eskomptuje
izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.
Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške in ženitninske kavcije.
Eskompt in inkasso menio. :: Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podr. v Spiljetu in Testu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8.— za komad. 1 52—45

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanj na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.